

Administracyjnoprawny status wspólnot samorządowych i mieszkańców jednostek samorządu terytorialnego

Słowa kluczowe:

1. Wspólnota samorządowa
2. Mieszkaniec jednostki samorządu terytorialnego
3. Status administracyjnoprawny
4. Prawa i obowiązki mieszkańców
5. Partycypacja obywatelska

STRESZCZENIE

Praca poświęcona jest zagadnieniom członkostwa we wspólnocie samorządowej, analizowanemu z perspektywy prawa administracyjnego. Głównym przedmiotem pracy jest określenie statusu administracyjnoprawnego mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego oraz zakresu jego praw i obowiązków. Przedmiotem badań jest ustalenie charakteru statusu mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego oraz wyjaśnienie, czy stanowi odrębną kategorię podmiotowości prawnej, niezależną od obywatelstwa państwowego.

Rozważania rozpoczęto od analizy pojęć „wspólnota” i „mieszkaniec” w języku etnicznym i prawnym. Wskazano, że wspólnota samorządowa nie jest wyłącznie konstruktem prawnym, lecz także rzeczywistą kategorią społeczną, opartą na więzach terytorialnych, gospodarczych i kulturowych. W kontekście prawa administracyjnego pojęcie mieszkańca wiąże się z trwałym związkiem osoby z określoną jednostką samorządu terytorialnego, co odróżnia go od obywatela, który podlega regulacjom prawa konstytucyjnego.

W pracy badane są problemy wynikające z braku jednoznacznej regulacji statusu mieszkańca w prawie krajowym. Analizowane przepisy ustrojowe dotyczące gmin, powiatów i województw określają wspólnotę samorządową jako ogół mieszkańców, ale nie precyzują, jakie konkretne prawa i obowiązki wynikają z tego członkostwa. Autor analizuje także rozwiązania zawarte w obcych porządkach prawnych oraz w Europejskiej Karcie Karta Samorządu Lokalnego, które kładą nacisk na uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym, co stanowi istotny element demokratycznego zarządzania lokalnego i legitymacji demokratycznej.

Kolejna część pracy poświęcona jest analizie "mieszkańca" jako instytucji prawa administracyjnego. Autor zwraca uwagę, że prawo administracyjne nie traktuje mieszkańca jako klasycznego podmiotu praw i obowiązków, lecz jako element organizacyjnej struktury samorządu. Powoduje to szereg teoretycznych i praktycznych problemów, w tym niejasność dotyczącą zakresu partycypacji mieszkańców w podejmowaniu decyzji lokalnych oraz brak skutecznych mechanizmów ochrony ich praw.

W pracy podjęto także temat postulowanych zmian legislacyjnych, które mogłyby poprawić funkcjonowanie wspólnot samorządowych. Wśród rekomendacji znalazło się m.in. wprowadzenie ustawowej definicji mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego, określenie zasad nabywania i

utrąty tego statusu oraz sprecyzowanie jego praw i obowiązków. Autor postuluje także większą precyzję w określeniu zakresu partycypacji mieszkańców w procesach decyzyjnych, co mogłoby wzmocnić ich podmiotowość prawną.

Praca stanowi kompleksową analizę i ocenę obecnego statusu mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego, wskazując na potrzebę doprecyzowania jego pozycji w systemie prawa administracyjnego. Mieszkańcy odgrywają kluczową rolę w funkcjonowaniu wspólnot samorządowych, jednak ich prawa i obowiązki są określone w sposób zbyt fragmentaryczny i nie zawsze spójny. W związku z tym wskazano na konieczność dokonania zmian prawnych, które mogłyby przyczynić się do lepszego funkcjonowania samorządu terytorialnego i wzmocnienia jego demokratycznego charakteru.